

OPBOUW

WEEKBLAD TOT OPBOUW VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

uitgave van de gereformeerde persvereniging opbouw

H. Smit, Barendrecht

Hoe lezen we en hoe moeten we lezen?

„...laten de ootmoedigen het horen en zich verheugen” — Psalm 34:3b

Titels

De geschiedenis van David, die in Gath bij de Filistijnen in zo'n ontzettend gevaar Bij de geregelde bijbellezing komen we 1 Samuël 21:10-15 ook een keer tegen: kwam te verkeren en die zo wonderlijk als („krankzinnige”) aan die Filistijnen mocht ontkomen. Maar wat houden we van zo'n bijbellezing eigenlijk over? Hebben we in die verlossingsgeschiedenis ook voor onszelf een verlossend woord gehoord?

Onze fout is vaak, dat we zulke theologen zijn. We hebben David al lang voorzien van alle titels, die maar van toepassing zijn. Hij is de uitverkorene tot het koningschap, de man naar Gods hart, de vader-naar-het-vlees van Christus. Allemaal zeer goed en waar. Maar dat goede heeft vaak een slechte bijwerking. Het is dan ook eigenlijk helemaal niet meer zo verbazend, dat de Here David deed ontkomen en dat Hij Davids uitingen-van-wanhoop zo wonderlijk bekroonde. Dat moest de Here immers wel doen! Terwille van de hele heilsgeschiedenis die zou volgen! Niet verbazingwekkend meer! En dan ook niet vertroostend meer voor ons! Want we hebben David met zijn namen en titels al zo ver en zo hoog weggezet, dat wij er helemaal niet meer bij kunnen. Hoe zou dit gebeuren *ons* moeten troosten? Wij zijn immers maar „gewone burgers” binnen het koninkrijk van God. Zonder bijzondere titels. Davids verlossing komt echt niet zomaar in ons leven binnen.

We lezen zulk een geschiedenis zo vaak als woord-op-een-afstand. Als een woord zonder adres. Daarin zit toch eigenlijk iets boosaardigs en iets ongelovigs. We houden de Here op een afstand. Om ons vervolgens misschien wel met zovele duizenden af te vragen, waar je nu de hand van de Here nog kunt opmerken!

David als kleine man

In Psalm 34 krijgen we een antwoord op de vraag, hoe David zelf het gebeuren in Gath heeft verwerkt - zie vers 1. Wat ons daarbij moet opvallen is wel, dat Davids verwerking zo radicaal verschilt van de boven geschetste manier van bijbellezen. Er is geen sprake van, dat David hier bezig is de heerlijke en grote titels te verzamelen, waarop de Here hem recht gegeven heeft. Hij staat beslist niet zo hoog, dat niemand er meer bij kan. Het meest direct spreekt vers 7: „Deze ellendige hier riep en de Here hoorde”. „Deze ellendige hier” - daarbij wijst David overduidelijk op zichzelf! Nu kan niemand zeggen, dat het hier tenslotte de grote David gold. Want wie kan kleiner zijn dan „deze ellendige hier”? Met zo'n lage titel - als je het zo nog zou willen noemen - komt David met kracht bij de kleinen in Israël binnen en kruipt hij zonder meer onder de drempels door, die wij voor de grote koning van Israël hadden opgericht! Er onder door! En het is de Here zelf, die krachtig onze verhogingen afbreekt om bij ons binnen te komen. Hij wil immers, dat de *ootmoedigen* het horen en zich verheugen. Ook zij hebben dat vreemd-koppige in zich om David eindeloos hoog weg te zetten en dan te klagen over hun eigen lot. Ook zij hebben het van nature in zich om

Inhoud

- 57 Drs H. Smit,
Hoe lezen we en hoe moeten we lezen?
- 58 Ds H. J. van der Kwast,
Perspectieven voor eenheid met de broeders en zusters van weleer
- 58 Ds G. v. d. Brink,
Pastorale Notities
- 59 D. W. L. Milo,
Het hoofd van de profeet
- 60 Drs O. Mooiweer,
Boekbespreking
- 61 Ds J. C. Schaeffer,
Hoedemaker en de Doleantie (4)

aan de troost voorbij te lezen en voorbij te luisteren!

Ootmoedigen in Israël

Een ootmoedige is om het zo eens te zeggen een ellendige-met-een-plus. Hij is arm. Hij mist de brede en krachtige armslag van de man die het maakt. Hij heeft geen kruiwagen en staat er alleen voor. Dat heeft hij met alle ellendigen in de wereld gemeen. Maar wat is dan zijn „plus”? Dat is niet, dat hij misschien toch nog ergens een verborgen bedrag op één of andere bank heeft. Het „plus” betreft niet de één of andere reserve aan financiën of aan krachten. Neen, we moeten hier maar denken aan Lazarus, de arme Lazarus van Lucas 16:19-31. Lazarus was er allerellendigst aan toe. Ziek, niet in staat zichzelf te helpen, veroordeeld tot afwachten en bedelen. Maar hij had een „plus”. Waar zat dat dan? Zijn *naám*! De rijke man krijgt geen naam van de Here Jezus.

Met zijn rijkdom, kleding en feesten was over hem alles gezegd, alles! Daarom had hij geen naam meer nodig. Maar met de armoede en de ellende van de bedelaar was niet alles gezegd. Hij krijgt een naam: Lazarus - „God is helper” - Eleazar. „God is helper” - Van dit leven gaat een lijn naar omhoog! Naar God. En dat wordt straks vervuld in heerlijkheid. Daar heb je nu de ootmoedige van de bijbel: Ellendig als alle armen. Maar hij heet Lazarus -

„God is helper”. Uit zijn moeilijke leven gaat een lijn omhoog. Naar God toe. En van God uit gaat een vasthoudende hand omlaag - vaak o zo lang verborgen!

Maar het gebeurt toch. En het zal worden vervuld. Zij schuilen bij de Here en zullen niet beschaamd uitkomen.

Begrijpt u nu ook, waarom David juist die ootmoedigen erbij roept? Zij zijn de mensen, die bij de Here een groot genade-tegoed hebben. Het zijn de Lazarussen, die aldoor „appelleren” op de verlossingsbelofte van God en op zijn verlossingsmacht.

Welnu, voor hen is het evangelie van Davids uitredding bestemd. David was immers „een ellendige die riep” en dat is bij elkaar genomen precies: een ootmoedige! Eén van de ootmoedigen! Hier en nu geen namen en titels. Zo dicht komt David bij hen die onder grote moeiten hebben te wachten op God die helper is!

Laten zij het horen en zich verheugen. Davids God - de God der ootmoedigen - hùn God! Daarom is Davids uitredding hùn evangelie. Allen omvat door dat éne Verbond der genade.

Twee dimensies

David spreekt allereerst voor de ootmoedigen, die hij hier-en-nu om zich heen weet. Het is zelfs de vraag of David zelf verder heeft gedacht dan die eigentijdse kring. De Here is tenslotte altijd meer en altijd rijker dan de profeet die zijn woord mag spreken. De Here zelf deed dit stukje bijbel - ook dit - voor ons bewaard blijven! Daarmee heeft het om zo te zeggen een dimensie erbij gekregen. Niet alleen de dimensie van de eigentijdse mensenruimte, maar ook die van de tijd zelf. Een lijn ook naar komende geslachten. Opdat ook zij het zouden zeggen: „Deze God is onze God”. Davids evangelie blijde boodschap ook voor ons.

Wij hebben weet van de gehele heilsgeschiedenis. Wij mogen kennen Davids grote Zoon. Wij mogen Hem weten aan Gods rechterhand. Wij mogen Hem verwachten als Verlosser uit de hemelen. Met des te hoger toon mogen wij het zeggen en zingen: Davids God is onze God!

Toch gaat het met die tweede dimensie - die van de tijd - vaak zo moeilijk. Die tweede dimensie schijnt voor ons grote complicaties op te leveren.

Als God de Here hier-en-nu verhoort geeft op onze gebeden en zijn genade schenkt aan broeders en zusters in nood, dan kunnen we Hem echt danken. Wij verblijden ons als de leden van het éne lichaam - zie 1 Cor. 12:26.

Maar wanneer we horen van Gods wonderlijke verlossingen in het verleden, in de gemeente van vroeger, dan kan zomaar weer die boosaardige manier van bijbellezen over ons vaardig

worden, waarover ik het had in het begin. Dan distanciëren we ons zomaar van onze broeders-van-toen, we rekenen hen niet meer bij ons en ons niet meer bij hen. En we vragen ons dan met lichte wrevel af, of de Here hen niet bóven ons voortrok door hun te geven wat wij vandaag niet meer bezitten. Vroeger tegenóver nu! Is dat de éénheid van de gemeente? Zit het afstand-nemen in ons zó in het bloed?

Vertrouwen

Wat is de goede instelling bij het bijbellezen? Dat we zeggen: „Laat ons horen wat de Vader van onze Here Jezus Christus *óns* aan gunsten heeft bewezen!”

In dat vertrouwen gaat het van kracht tot kracht steeds voort.

Zo was het ook in Davids tijd. Misschien waren er wel, die van de Here eisten, dat Hij hen op precies dezelfde manier zou redden als David! Het-

zelfde wonder, dezelfde ervaring! In feite een weigering David met zijn evangelie in het eigen leven binnen te laten!

Zij, die Davids woorden aannamen, hebben misschien helemaal geen apart wonder beleefd.

Zij hebben Davids evangelie eenvoudig aanvaard als een blijde boodschap voor henzelf. En toen David koning werd. . . . ? Toen hebben zij vast tegen elkaar gezegd: Dit is de vervulling van wat we geloofd hebben! Deze God is onze God. De God die David verlost heeft nu ook óns verlost van de

boosaardige tirannie van Saul, die alleen maar heeft gewerkt voor zichzelf en voor Benjamin - 1 Sam. 22:7 - en die de Here heeft verlaten.

In David hebben wij van God een echte helper ontvangen, een helper van de ellendelingen! - zie Ps. 72:4. Lezen in dat blijde vertrouwen. Wij zullen niet schaamrood worden!

H. J. van der Kwast, Heerde

Perspectieven voor eenheid met de broeders en zusters van weleer?

Herinnering en aanvulling

In de maand november heb ik in reactie op vragen van ds De Ruiter in de Reformatie en gezien het feit dat er hier en daar samensprekingen tussen Ned.Geref. en Vrijg.Geref. kerken op gang zijn gekomen de verhouding tot laatstgenoemden nog eens ter sprake gebracht.

Aan de jongeren in beide kerken heb ik gepoogd duidelijk te maken waarom ik een toenadering tussen hen die in de zestiger jaren tegenover elkaar kwamen te staan niet zie zitten.

Daarbij heb ik gewezen op de veroordelingen en beschuldigingen van die dagen rondom de Open Brief.

Niet alleen de ondertekenaars moesten het ontgelden, daarbij kwamen ook zij die de kerkelijke „vonnissen” afwezen.

Hoe diep de kloof is die ons scheidt wordt mij opnieuw duidelijk toen ik in ons verslag van de gang van zaken op de synode van de Geref. Kerk van Zuid Afrika op een gegeven moment - een beetje nijdig - het woord vrijmakingsgeloof (uit de O.B.) nog eens liet vallen. Het Nederl. Dagblad nam uit de reeks artikelen een deel over waarin juist dit woord voorkwam en kort daarop reageerde H. P. de Roos met een ingezonden stuk.

Deze broeder schreef: ds Van der Kwast handhaaft hardnekkig dat het in de Vrijmaking niet hierom ging „dat onze Here Jezus Christus door de Vrijmaking in 1944 en volgende jaren een

nieuw werk van kerkreformatie heeft ten uitvoer gelegd”. . . „en met het verwerpen van die waarheid en het handhaven van dat spotwoord (vrijmakingsgeloof) beledigt hij niet de gereformeerden, maar Hem die reformeerde”.

In de oren van deze broeder klonken mijn woorden als een Godslastering. Hieruit valt af te leiden dat voor ik weet niet hoevele, zeker niet voor allen in de vrijgemaakte kerken de *Vrijmaking tot een geloofsstuk in de zin van Zondag 1*: wat is u nodig te geloven, is geworden.

In mijn oren klinkt dit als een ketterij.

In het vorige artikel heb ik uitgelegd dat voor mij de Vrijmaking geen geloofstuk, maar een geloofsbeslissing is geweest.

Daarbij heb ik mij niet afgescheiden van de valse kerk, maar vrijgemaakt van bovenschriftuurlijke bindingen en schorsingen.

Ik ben gaarne bereid terwille van de broeders het woord vrijmakingsgeloof terug te nemen, maar dit verandert niets aan de zaak ingeding.

Het historisch fundament van de Ned. Geref. Kerken

Een zeer omstreden passage in de Open Brief was ook de vraag of het historisch fundament van de Ned. Geref. Kerken samenvalt met het fundament van de heilige, algemene, christelijke kerk.

Ik kan me voorstellen dat er onder onze lezers zijn die denken: Konden jullie je tijd niet beter gebruiken dan met het stellen van zulke wonderlijk vragen.

Wat was nu in geding.

Het waren tijden vol spanningen in de kerken rondom de zaak-Groningen-Zuid en wat men in vrijgemaakte kring noemt de leer van ds Telder, van ds Oosterhof, de avondmaalspraktijk in Rijsbergen en nog veel meer.

Nu deed zich het merkwaardige feit voor dat de kerk, die een predikant had geschorst en afgezet vanwege het feit dat hij aan een samenspreking met synodaal gereformeerden had deelgenomen - niet vanwege afwijking van de belijdenis - contacten zocht met kerken in Korea, die niet de drie formulieren als belijdenis en ook niet de samenlevingsregels van onze kerken hadden.

Dit gebeurde in de tijd waarin elke afwijking of vermeende afwijking van de belijdenis scherp aan de kaak werd gesteld en kerkelijk optreden hiertegen werd geëist.

Beschuldigingen van aanranding en verkrachting van de belijdenis waren heel gewoon en daar doorheen speelde de strijd over de „ware kerk” in volle hevigheid.

Bekend was dat de kerken in Korea de Westminster Confessie als belijdenis van het geloof hadden aanvaard en een andere praktijk bij de avondmaalsviering hadden.

Nu is de Westminster Confessie een bekende en erkende gereformeerde belijdenis, maar in vrijgemaakte kring had men toch wel wat bezwaren vanwege diverse uitdrukkingen in de leer over de kerk.

Zo wordt in art. 25 van de W.C. o.a. beleden: *De katholieke of universele kerk, die onzichtbaar is, bestaat uit het volle aantal uitverkorenen, die tot één vergaderd werden, worden of zullen worden onder Christus haar Hoofd.*

De kerk is dus een optelsom van uitverkorenen; dit is beslist geen „vrijgemaakte” taal.

Verder wordt er niet gesproken van de ware kerk - wel van de ware godsdienst -, maar van meer of minder zuivere kerken, waarbij de zuiverste kerken nog

bloot staan aan verwarring en dwaling.

Het zijn termen die doen denken aan een pluriformiteitsleer.

Terwijl in onze eigen kerken de strijd woedde om de leer van de ware kerk en een binding aan de belijdenis die confessionalisatische trekken vertoonde, aanvaardde men aan de andere kant van de wereldkerken met een ander belijden.

In die situatie werd de vraag gesteld of het historisch fundament van onze Ned. Geref. Kerken samenvalt met het fundament van de algemene christelijke kerk.

Met dit historisch fundament werd bedoeld de belijdenis van onze kerken in de drie formulieren van enigheid.

Zou er sprake zijn van een samenvallen, dan kan een kerk met een andere belijdenis niet aanvaard worden.

Vandaar de vraag in de Open Brief: Zo ja, hoe is dan de verhouding tot andere

kerken in binnen- en buitenland, die kennelijk Gods kinderen vergaderen, maar niet onze belijdenisgeschriften hebben noch onze samenlevingsregels kennen.

U merkt, die vraag is van toepassing op o.a. de kerken in Korea.

Helaas heeft men de passages over dit fundament uitgelegd als een „generale problematisering” van het gereformeerd belijden.

Men heeft niet willen luisteren naar de later gegeven toelichting: „Binnen deze vraagstelling houdt men het algemeen of katholiek karakter van het gereformeerd belijden vast, om er kerken, die minder of op enig punt anders belijden, maar die toch kerken zijn te achten, mee te dienen, opdat ook zij de volheid en zuiverheid van het gereformeerde belijden naar de Schrift mogen ontvangen?”

Het mocht niet baten: de onder-

(vervolg op pag. 68)

G. v. d. Brink, Rotterdam

Pastorale Notities

De overhead projector

Van verschillende kanten wordt gevraagd naar onze ervaringen met de Overhead Projector.

Daarom nu een zakelijk stukje. We beginnen bij de gereedgemaakte schets voor de leerdienst. Die wordt, geconcentreerd in tref- en kapstokwoorden en Schriftplaatsen, overgenomen op plastic sheets. Ik gebruik FOLEX PD. De veel duurdere X330 is niet nodig. Voor het schrijven van letters gebruik ik LINEX 1106 DENMARK, onderste gleuf: 1 cm. en dat binnen een raam van 14-16 cm. Ik gebruik STABILO pennen, Medium, in verschillende kleur, afwasbaar: men kan de sheets dan vele malen gebruiken. Basiskleur blauw of zwart en rood om de Schriftplaatsen te markeren. Wil ik een mooie gedrukte tekst, dan typ ik de gegevens met de grootste hoofdletter op wit papier: tekst van 7-8 cm. Relaties op school of kantoor zijn dan zo vriendelijk de tekst te vergroten tot 14-16 en de zaak met hun mooie machines te drukken op sheet. Daarna met rood de Schriftplaatsen markeren. Genoemde materialen zijn te verkrijgen bij de grote kantoorboekhandel. Ik gebruik per week 7-9 sheets. Heeft de kerk nog geen O.P. aangeschaft dan zijn vriendelijke kantoor- of schoolmensen wel bereid een machine te lenen. Voor een verkruimte is een apparaat nodig met voldoende lichtsterkte. Soms moeten de gordijnen dicht. Een speciaal scherm is wenselijk: groter en van ander materiaal dan een diascherm, de achterpoot langer, zodat het scherm enigszins voorover helt: de stralenbundel vormt dan een hoek van 90° met het doek: geen vertekening!

Aanvankelijk had ik er moeite mee m'n aandacht te verdelen tusschen preekstoel en scherm. Ik liep van de microfoon weg om iets aan te wijzen.

Dat maakt onrustig en het hindert slechthorenden! Tegenwoordig trek ik me niet veel meer aan van het scherm: het IS er eenvoudig en de luisteraars hebben bij het luisteren de hulp van wat ze zien. Iedere luisteraar weet uit ervaring dat de aandacht soms even (hoe lang ben ik weg geweest?) verflauwt: waar had de dominée het ook weer over? Het is moeilijk om er dan weer „in” te komen. Dat wordt nu veel eenvoudiger: men kijkt terug en tegelijk vooruit! Bovendien blijft de aandacht meer gevangen. Het afdwalen zelf wordt tegengegaan. Wat de prediker betreft: één van zijn zorgen bij het maken van de preek was het aanbrengen van goede overgangen. Dat is nu heel simpel geworden. „We gaan over naar een volgend punt: kijkt u maar!”. En iedere luisteraar maakt de overgang makkelijk mee. Eén van de catechisanten legt de tevoren gereedgemaakte sheets op de O.P. De voorganger en zijn helper raken zo op elkaar ingespeeld, dat de nieuwe sheet wordt opgelegd, ook als de voorganger soms vergeet het aan te geven. De luisteraars zijn zeer positief tot enthousiast. Het kerkbezoek nam duidelijk toe. Jong en oud komen naar de leerdienst gewapend met ballpoint en notitieblok. Het merkwaardige is dat deze „vernieuwing” geen spanningen oproept: deze vernieuwing dient het Woord! Iemand die bepaald niet staat te trappelen om vernieuwingen, zei: „Deze vernieuwing moet!”. Ik wil dat wel relativeren. De O.P. in een hulpmiddel. Maar wel een belangrijk hulpmiddel. Bedrijfsleven en onderwijs hebben het belang ervan al lang ingezien. De kerk loopt wat achter. Nu de kennis terug loopt moeten we er met alle kracht tegen aan om kennis bij te brengen. Wat mij betreft: aan het eind van de rit is de leerdienst voor mij een heel nieuwe en verfrissende ervaring geworden.

Het hoofd van de profeet

Na de kerstdrukke en bij het luwen van de nieuwsstroom kwam de Britse boulevardpers met een fonkelnieuwe stunt: de kop van de politiechef van Manchester moet er af!

Jawel, zijn kop er af. De kranten hadden de rel voor elkaar, de BBC rende met camera's om de man heen, spandoeken gaven de wens van het linkse Manchester-volk: zijn kop eraf! Want de man was stapelgek: hield zichzelf voor een profeet, zei dat hij de stem van God doorgaf, liep met de Bijbel op zak, had een inkomen van £ 40.000 (£ 135.000), droeg een profetenbaard, trad veel te hard op bij onlusten, had zijn eigen „rechterhand” aangebracht, onder verdenking van samenwerking met de ondergrondse IRA, was voor een harde behandeling van drugsverslaafden en ontuig, dacht het vaderland te kunnen redden van ondergang en dat was teveel voor een chef van de grootste politiemacht van Engeland.

Daar kwam nog van alles bij. Hij had zich al jaren aan „politiek” gewaagd, had bijvoorbeeld beweerd dat de politie niet onder democratisch toezicht behoort te staan, en dat zinde de „Commissie van Toezicht” niet, die blijkbaar wel gevoelt voor democratisch toezicht op de hiërarchie der politie-autoriteiten. En dan graag links toezicht.

En als klap op de vuurpijl had deze hoofdcommissaris (die we naar vaderlandse gewoonte met zijn initialen J. A. aanduiden), onlangs op een AIDS-congres gezegd: dat deze ziekte verband houdt met de verloederding van onze maatschappij, met drugsverslaving, ontucht en prostitutie. In zijn peroratie had hij zelfs verklaard: dat „homo's, drugsverslaafden en prostituté's zich wentelen in een beerput vol menselijk vuil, door hen zelf geproduceerd *)”.

—☆—

Wie is J.A. eigenlijk? Zoon van een eerzame mijnwerker uit Wigan, begonnen als straatagent te Manchester, die ongelooflijk snel promotie maakte en op zijn 25e al hoofdinspecteur was. Tien jaar geleden was hij de rangen van oudere collega's gepasseerd en kreeg zijn eerste onderscheiding, werd hoofdcommissaris van hetzelfde corps waar hij als groentje begonnen was, werd in 1980 de „man van het jaar” van zijn stad, en twee jaar later Commandant British Empire. Zo iets geeft vijanden en niet weinige.

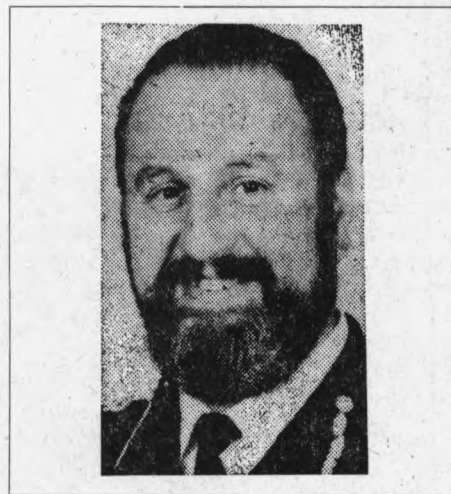
Maar bovendien is J.A. een man van karakter. Voor problemen gaat hij nooit aan de kant - zeggen zelfs zijn vijanden - en hoe groter rel hoe liever, zeggen ze. Toen dan ook in zijn stad, enkele jaren geleden grove rellen uitbarstten, was hij er snel bij om de orde te herstellen: harde aanpak, plastic kogels op de karabijnen, brandslangen, schilden, klappen en arrestaties. Dat gaf hevige kritiek en nog meer vijanden.

J.A. mag dan een uitnemend politie-man zijn, maar hij doet zijn werk met overtuiging en uit roeping. Toen hij zijn eigen eerste assistent moest aanbrengen, heeft de rechtbank deze vrijgesproken: op de verdediging van J.A. zelf, die geen zaakjes onder de tafel wenste te zien - maar een officieel onderzoek en (graag) vrijspraak! Hij is namelijk een gelovig christen, zelfs lekepreker in de Methodistische Kerk: niet te hoog om zijn medegelovigen te dienen met het woord van genade. Daartoe leeft hij „met de Bijbel op zak”, zoals de boulevardpers dat noemt (thumbed bible = beduimelde bijbel). Zijn „hel- en verdoemenispreken” tegen het ontuchtige leven in deze slechtste van alle Britse steden „hebben steeds meer evangelische gloed gekregen”, smaalt de Daily Record **). En als je ooit vijanden wilt maken, doe het dan met Gods Woord in een verloederde maatschappij.

—☆—

De kranten putten zich uit in het vinden van compromitterende uitspraken. We zetten er enkele op een rijtje. Hij is „voor Engeland, God en het Recht”; het wordt vet gedrukt als een lachertje. Hij is tegen de humanisering van de Britse gevangenis; waarschijnlijk omdat gedetineerden steeds hoger eisen stellen aan hun gratis pensions, waarom ze rechts en links uitbreken, brand stichten of cipiërs gijzelen. Hij meent dat men arbeidsschuwe delinquenten niet moet vertroetelen, maar ze naar werkkampen sturen, waar ze leren zweten zoals ze nog nooit geleerd hebben, totdat hun vernielzucht door harde tucht verdwenen is. Hij schuift de publieke kritiek rustig terzijde, wanneer men hem zijn harde aanpak van onlusten verwijt; maar in andere steden gingen, bij dezelfde on-

**) van 20-1-1987. We kochten een exemplaar; er stonden twee blote dames in, en dat in januari.

lusten, tientallen agenten het ziekenhuis in; momenteel loopt de rechtszaak tegen zes mannen, die samen een politieagent gelycht hebben, omdat deze een brandweerman in bescherming nam.

De kranten hebben nog meer gevonden, want vijanden slapen niet. In 1982 gaf J.A. toe dat hij, naar zijn mening, aan de redding van het vaderland diende mee te werken; let wel, op een vraag die hij niet wilde ontwijken. In een recent debat „wist” hij de oplossing van 's lands problemen, die hij verweet aan ongenoemde agenten van buitenlandse mogendheden; wie zou ze niet kunnen noemen? Op de vraag of hij soms een profeet meent te zijn, heeft hij verwezen naar een hymn: God moves in a mysterieus way, Hij kan alles en ieder gebruiken. En eens heeft hij de verbaasde journalisten toevoegd, dat hij in een vorige incarnatie Oliver Cromwell was geweest; ik hoor nog mijn goede Vader, bezig met Moeders afwas, eens gnuivend zeggen: „ja kinderen, in een vorige incarnatie ben ik nog keukenmeisje geweest!” Tenslotte, blijkbaar zat van het journalistieke bedrijf met schaar en lijmpot, heeft J.A. uitgelaten: „ik ga iets voelen van wat Christus moet hebben gevoeld voor de kruisiging”; hij dacht blijkbaar aan Davids klacht: de ganse dag verminken zij mijn woorden, al hun overleggingen zijn tegen mij ten kwade, ps. 56.

—☆—

Nu kwam dat AIDS-congres, waar waar men hem als spreker vroeg. Hoevel hij uiteraard zijn woorden met zorg op papier had gesteld (zelfs een communiqué aan de pers afgaf) moet hij gezegd hebben: „op weg hier naar toe kreeg ik de ingeving, dat het eigenlijk zó zit”. Daar kwamen de vragen los: u kreeg een ingeving? Van wie? Krijgt u wel vaker ingevingen? Hoe weet u of dat een Goddelijke ingeving is, dan wel uw eigen fantasie?

Als het goed is moet zijn antwoord hebben geluid: door mijn ingevingen te verifiëren met Gods Woord. - En daar

*) met homo's zijn uitsluitend praktiserende homofielen aangeduid.

had men J.A. te pakken: dus u preten- deert Gods stem te horen, Gods Woord door te geven, eigenlijk dus een pro- feet te zijn...? „we hebben het zelf uit zijn mond gehoord!”

Laten we ons niet verbazen. Wij gere- formeerden, die gewend zijn onze in- vallen en „ingevingen” te toetsen; die vertrouwd zijn met de opdracht om koningen, profeten en priesters te zijn; die geloven dat de Heere vandaag nog duidelijk tot ons spreekt; die naar onze predikers luisteren, en wel onderschei- den wat de Heere zelf zegt en wat de theologie beweert; wij zullen in de taal van J.A. geen eigendunk aantreffen. In- tegendeel, we zullen blij zijn, wanneer iemand van zo hoge onderscheiding bereid is voor het Woord te buigen.

Niet alzo de rioolpers. Dit is tegen elke discriminatie, vooral van wat kwaad genoemd wordt. Homo's? Geen discrimi- natie alstublieft. Hoerenlopers, pub- lieke vrouwen? Geen discriminatie a.u.b. Drugsverslaafden, arbeidsschu- wen, leeglopers, inbrekers, straatro- vers, verkrachters, aanranders? Geen discriminatie a.u.b. En men schuift hem in de schoenen, dat hij AIDS- patiënten hun eigen straf toewenst.

Het tuchtcollege, de CvT, koos partij voor de vijand: „De commissaris moest op zijn woorden passen, moest niet te- gen zere schenen schoppen. Moest het verschil weten tussen het goede en te- veel van het goede. Was zijn boekje te buiten gegaan. Moest niet als een pro- feet optreden want dan liep zijn gezag gevaar. Moest wat minder Sodom en Gomorra in zijn preken mengen - en wat meer evangelische genade uitstal- len. Die oudtestamentische baard moest er af.” Eigenlijk, ja eigenlijk moest die hele kop eraf. Men besloot de minister van Binnenlandse Zaken (Hurd) te verzoeken de man te ont- slaan, daar hij stapelgek was en niet gehandhaafd kon worden.

Meteen kwam het rechtse deel van Manchester op de been: met spandoe- ken, luidsprekers en slagzinnen eisten ze de handhaving van hun hoofdcom- missaris. De pers vroeg J.A. om een uitspraak. „Geen commentaar”, zei deze. „U wordt bij de minister ontbo- den. bent u niet bezorgd?” - „Geen enkele vrees”, was het antwoord. - „Voelt u zich wel helemaal goed?” - „Ik weet wat ik doe en waarom ik het doe, goedendag heren”.

J.A. is bij minister Hurd geweest. Van- daag lezen we onopvallend, dat Hurd groot respect voor J.A. heeft uitgesproken. En de eerste minister, Me- vrouw Thatcher, heeft gepubliceerd: „wij moeten de hemel danken dat er nog mannen zijn, die deze dingen dur- ven te zeggen”.

Die op de Heere vertrouwen zullen niet beschaamd uitkomen.

Boekbespreking

J. v. d. Laan: „150 jaar Gereformeerde Kerk Bedum” - Uitgave van Profiel te Bedum. Gebonden, groot formaat, 117 pagina's. Prijs: f 32,50.

De verzorging van dit schitterende boek was in handen gelegd van de kommis- sie „Herdenking 150-jarig bestaan Ge- reformeerde Kerk te Bedum”.

Het kommissielid J. van der Laan fun- geerde als auteur. De beschrijving van de plaatselijke kerkgeschiedenis loopt vanaf 1836. De bestudering van de kerkgeschiedenis acht ik persoonlijk een uiterst boeiend bedrijf. En je kunt wat dat betreft tegenwoordig je hart ophalen. Want er verschijnt zoal het één en ander, dat een duidelijk over- zicht geeft van de ontwikkelingsgang van de plaatselijke kerkhistorie. Her- denking van Afscheiding en Doleantie hebben de laatste jaren daartoe een ge- wenste aanzet gegeven. De geschiede- nis wordt door God geschreven. Dat blijft ons uitgangspunt naar de Schrif- ten. Maar God gebruikt de mensen als instrumenten in zijn dienst. En wat duiken er dan ontegenwoordig veel zonden op, die de bladzijden van het boek der historie besmeuren. In het „Ten Ge- leide” van de hand van de plaatselijke predikant, ds G. van Halsema THzn., wordt het als volgt verwoord:

„Er waren goede, vele goede dingen in deze anderhalve eeuw om dankbaar voor te zijn. Beschaamd constateren we evenwel ook vele foute zaken. Een vastlopen van verhoudingen, door an- dere aanwijsbare en niet-aanwijsbare oorzaken, waardoor broeders en zus- ters van éénzelfde huis uiteengedreven zijn. Wij leven in 1986 in een volslagen andere wereld dan die, waarin ons voorgelacht heeft geleefd. Het lezen van de geschiedenis der Kerk kan ons helpen om onze houding in de wereld van vandaag te bepalen. Ook daarom werd dit boek geschreven.”

We kunnen er uiteraard niet aan be- ginnen dit uitvoerige boek uitgebreid te recenseren.

Het bevat een bonte verzameling van interessante gegevens.

We lichten er een paar uit. In de ker- keraadsvergadering d.d. 19 jan. 1915 werd een uit de gemeente binnengeko- men verzoek behandeld om in de kerk- diensten de Wet des HEREN en de twaalf artikelen te lezen.” De kerke- raad meende op dit verzoek niet te moeten ingaan, niet omdat er iemand pertinent tegen was, maar omdat hij geen voldoende reden kon vinden om het wel te doen.” Wat een vreemde zaak in een gereformeerde kerk! Maar ook in andere opzichten brak met de komst van ds H. Hummelen uit Breda een geheel nieuw tijdperk voor de kerk van Bedum aan. „Reeds in de eerste kerkeraadsvergadering onder zijn lei- ding werd besloten voortaan des zon- dags in de morgendienst de Wet der

10 geboden te lezen en in de middag- dienst de 12 artikelen des geloofs.” Vooral de zaak van de vereniging van afgescheidenen en dolerenden te Be- dum, die nog nooit haar beslag gekre- gen had, werd door de stimulerende kracht van ds Hummelen in 1921 een feit. Wat heeft het lang geduurd voor- dat men elkaar als gereformeerden vond! Ook de strijd rondom de vrij- making wordt uitvoerig gereleveerd. Ik kan uiteraard één en ander niet exact beoordelen, maar krijg de sterke indruk, dat we hier te doen hebben met een behoorlijk objectieve berichtge- ving. Mij heeft vooral getroffen de be- hoedzame en besliste wijze waarop ds G. A. Hoekstra in die moeilijke en ge- spannen kerkstrijd leiding heeft gege- ven aan de gemeente. Al was het een minderheid in kerkeraad en gemeente, die tot vrijmaking kwam, doordat ds H. Kakes en degenen, die in de kerkeraad achter hem stonden niet tot schorsing overgingen, maar constateerden, dat de anderen zich hadden onttrokken aan opzicht en tucht van de kerkeraad etc., bleef de Noorderkerk (nu: Goede Herderkerk) nog jaren achtereen in bezit van de vrijgemaakt-gereformeer- de gemeente. Uit de beschrijving van de heer v. d. Laan valt duidelijk op te maken, dat van beide zijden deze kerk- breuk als zeer verdrietig werd ervaren. Ds A. S. Timmer, nu emeritus-predi- kant te Rotterdam, was wel een bijzon- der geliefde prediker, die ettelijke ja- ren, na een hulppredikerschap, de kerk de Bedum als predikant heeft gediend. Terwijl hij in 1942 naar Apeldoorn vertrok werd hij vanuit zijn derde ge- meente die van Rotterdam-Centrum in 1963 nota bene opnieuw in Bedum beroepen. Maar ondanks sterke aan- drang vanuit kerkeraad en gemeente ging ds Timmer niet de weg terug. Veel wordt verder verhaald over de bouw en verbouwing van orgels betreffende de beide kerkgebouwen. De verdere ontwikkeling van de gereformeerde kerk krijgt aandacht terwijl aan het slot het proces van Samen op Weg met de Hervormde Kerk wordt vermeld. Maar dat zijn misschien voor ons wat minder belangwekkende dingen. We ontvangen via dit boek, dat in groot formaat en stevig gebonden werd uit- gegeven een goede kijk op de voort- gang van het gereformeerde kerkelijke leven in de plaats Bedum. Ik vond het leuk bij de afdruk van de kop van ONS KERKBLAD, - d.d. 5 jan. 1940 - Officieel orgaan van de Geref. Ker- ken te Bedum, Middelstum, Onderden- dam onder de redacteuren ook de na- men van ds J. F. Hunsteijn en ds H. Brink aan te treffen. Zij zijn onder ons geen onbekenden!

Ongetwijfeld zullen er onder de lezers van ons blad zijn, die belang stellen in dit boek, dat vele illustraties bevat. We kunnen kennisname van dit stuk kerk- historie hartelijk aanbevelen!

O. Mooiweer, Enschede

**Perspectieven voor eenheid
met de
broeders en zusters van weleer?**

tekenaars werden aangeklaagd omdat zij de belijdenis disputabel stelden. Wat is nu de ironie van de historie. Met de Open Brief en de ondertekenaars is afgerekend... maar de vrijgemaakte kerken zijn gaan handelen overeenkomstig hetgeen in deze brief is gezegd.

De geschiedenis heeft niet stil gestaan en de vrijgemaakte kerken hebben zich op wereldniveau begeven.

De kerken in Korea zijn als zusterkerken aanvaard en enkele kerken van Presbyteriaans karakter in Schotland en Ierland.

Ook deze kerken hebben de Westminster Confessie als belijdenis.

In deze contacten is de broeders wel duidelijk geworden dat zij met hun lezingen over de ware kerk, die oorzaak waren van de breuk in de zestiger jaren, vrijwel nergens in de wereld bijval vinden.

Ook treft men andere samenlevingsregels aan.

De berokken deputaten komen bij de volgende synode blijkens een verslag in het Ned. Dagblad met het voorstel „dubbele correspondentie met buitenland niet uitsluiten” (daarover een volgend keer) en zij schrijven aan de synode dat er rekening mee gehouden moet worden: „dat de Here Christus zijn kerk onder verschillende volken welke elk door hun bijzondere geografische ligging, historie en cultuur zijn bepaald, vergadert zodat buitenlandse kerken om verschillen op ondergeschikte punten inzake wijze van belijden, liturgie, kerkorde en praktijk niet veroordeeld zullen worden”.

Het is mijn bedoeling niet de verhoudingen verder te polariseren en daarom spreek ik mijn *dankbaarheid* uit voor deze ontwikkeling. Hier opent zich mogelijk een perspectief voor toenadering. Wanneer men in het buitenland onderscheidingen als onzichtbare kerk, meer of minder zuivere kerk aanvaardt dan ben ik daar blij om al houd ik bezwaren tegen deze termen.

Deze nieuwe openheid worde ook in ons vaderland werkelijkheid.

Het wordt de hoogste tijd dat de zwaarden worden omgesmeed tot ploegscharen en de speren tot snoeimessen om elkaar bij te staan in de strijd tegen de geest van onze tijd, die zoveel slachtoffers maakt.

Hoedemaker en de Doleantie (4)

Heel de kerk

De vorige keer zagen we, dat Hoedemaker de vaderlandse Kerk zag als een natuurlijk en organisch geheel van plaatselijke kerken en beslist niet als een confederatie van autonome kerken. Alle kerken in een district of in een land vormen samen de openbaring van Christus' lichaam. En daarom is het onmogelijk, dat men zich individueel van deze kerk zou losmaken. Wel acht hij het mogelijk, dat gemeenten zich in hun geheel van de Synodale Organisatie losmaken, mits men de band met de andere gemeenten blijft vasthouden. Als enige grond voor uittreden mocht slechts gelden de overtuiging, dat de organisatie van 1816 tegen Gods Woord was.

Bovendien zou het altijd moeten gaan om verlossing van heel de Kerk en niet alleen van de Gereformeerden daarin. Daarom had Hoedemaker er ook de grootste moeite mee, dat Kuyper c.s. eerst de Gereformeerden binnen de Kerk organiseerden op grondslag van de belijdenis als statuut, om daarna ALS PARTIJ de strijd tegen de Synodale Organisatie aan te binden. Daardoor moesten z.i. de Gereformeerden-als-partij wel in het isolement komen, wat de strijd danig vertroebelde. Want werden zo de niet-gereformeerde orthodoxen niet ten onrechte buiten spel gezet?

Taxatie van de nood der Kerk

Hoedemaker meende, dat de Dolerenden de nood van de Kerk niet diep genoeg peilden. Als bron van alle kerkelijke ellende zag Hoedemaker de Synodale Organisatie, die in 1816 aan de Kerk is opgelegd en die zij zich had laten opleggen. Hoedemaker typeerde deze organisatie als onwettig in haar oorsprong, omdat ze aan de Kerk is opgedrongen; als onbijbels in haar wezen, omdat onder haar de ambten niet Schriftuurlijk kunnen functioneren; als verderfelijk in haar strekking, omdat ze de door Hoedemaker zozeer verfoede zonde van de partijchap in de hand werkte.

Er woedde immers konstant een felle strijd om in kerkeraden en synodale besturen de eigen 'mannetjes' te krijgen. Maar Hoedemaker heeft nooit van harte mee kunnen juichen, wanneer een classicus 'om' was, d.w.z. wanneer de orthodoxen de meerderheid hadden behaald. En ooit verzuchtte hij eens: „God beware ons voor een orthodoxe Synode!” Tenminste binnen de bestaande organisatie. Want het wezenlijke kwaad zat niet in de bemanning van de besturen, maar in de organisatie zelf. De wijze waarop de Kerk georganiseerd was met haar binding aan de Reglementen van 1816 maakte per definitie elke geestelijke en broederlijke tucht onmogelijk.

Schuld van de orthodoxie

Tegelijk zag Hoedemaker in de bestaande situatie in de Hervormde Kerk duidelijk de schuld van de orthodoxie. Zij hadden in 1816 hun roeping niet verstaan. Zij hadden nauwelijks of helemaal niet geprotesteerd. En dus waren zij mede oorzaak van de nood van de Kerk. En daarom zag Hoedemaker bekering als het eerst noodzakelijke. „Ons

christenvolk staat schuldig aan hetgeen in 1816 is geschied en kan niet verlost worden verlost worden zonder dit te erkennen”.¹⁾ Het is het principe van: samen ziek, samen ook weer gezond.

Als 1868 strijd ontstaat over de verbindende kracht van de Doopformule, schrijft Hoedemaker in verband daarmee een brochure: „Wat staat ons te doen?”. Daarin zegt hij o.a.: „Toen wij vroegen: Wat staat ons te doen? was dat de vraag der verlegenheid. Wij vragen het aan de gemeente, niet omdat we van deze of gene een antwoord verwachten dat tot hiertoe verzwegen is, maar omdat dit VRAGEN het enigste is, dat ons op dit ogenblik te doen staat”.²⁾

Het Doleantiejaar

Ondanks het feit, dat er nogal wat verschil in opvatting was tussen Hoedemaker en Kuyper c.s., brachten de gebeurtenissen in het jaar 1886 hen bijzonder dicht tot elkaar. Het kerkelijk konflikt in Amsterdam rondom de atestenkwestie riep bij Hoedemaker felle verontwaardiging op. En in zijn weekbladartikelen wekte hij op tot steun aan de gemeente van Amsterdam.

Als op 1 december 1886 de Algemene Synode de geschorste kerkeradsleden afzet, spreekt hij in zijn brochure „Machtsvertoon of wettig gezag?” hierover een scherpe veroordeling uit. Hij juicht het toe, dat door de standvastigheid van de Amsterdamse kerkeraad de Hervormde Kerk onontwijkbaar voor de vraag is gesteld of ze al of niet een belijdende Kerk wil zijn. En hij hoopt vurig, dat men, ondanks de kerkrechtelijke maatregelen, de band met andere plaatselijke kerken zal weten vast te houden. Ja, dat het eindelijk tot het doorbreken van een nieuwe reformatie zal mogen komen. Van harte stemt hij ermee in, dat de kerkeraad van Amster-

dam verklaart te willen komen tot verlossing van héél de gemeente.

December 1886

In de maand december van het jaar 1886 gaat Hoedemaker op reis naar Friesland. Hij spreekt daar op een bijeenkomst in Sneek. En hij roept de aanwezigen met geestdrift op om het Kerkelijk Congres te bezoeken, dat op 11 januari 1887 te Amsterdam bijeen zal komen. Het is een congres van kerkeraads- en gemeenteleden, die tegenover de tyrannieke Algemene Synode een daad willen stellen. Hoedemaker dringt er bij de Friezen in Sneek op aan toch vooral afgevaardigden naar dit Congres te sturen. Het is de hoogste tijd om de strop, die de Synode de kerken om de hals heeft gelegd, eindelijk af te werpen. En om duidelijk uit te spreken, dat men niet langer wenst deel te nemen aan de gruwelen, die onder het synodale juk gepleegd worden.

Hoezeer Hoedemaker echter ook opriep om dat juk nu dan toch eindelijk eens af te werpen, toch heeft hij hierbij geen moment gedacht aan individuele akties of aan het optreden van groepen van gemeenteleden. Voortdurend had hij voor ogen, dat kerkeraden met ambtelijk gezag hele gemeenten onder de Synodale Organisatie weg zou leiden. Maar omdat hij na de boven vermelde verklaring van de Amsterdamse kerkeraad meende, dat Kuiper en Rutgers e.a. ook op deze lijn zaten, veronderstelde hij waarschijnlijk bekend, dat dit ook nu zijn standpunt nog was.

Het Congres en de breuk

Groot was daarom Hoedemakers teleurstelling, toen hem bleek dat op het Congres van 11 januari 1887 toch een andere koers gevaren werd.

Op 1 januari ontving Hoedemaker het verzoek om zelf op het Congres het woord te voeren. Hoedemaker vroeg of hij de vrijheid had om dat te doen volgens de overtuiging, die de kerkeraad bekend was. De kerkeraad antwoordde, dat het te kort dag was om hierover nog een discussie aan te gaan. En uit bezorgdheid, dat het optreden van Hoedemaker wel eens verwarrend zou kunnen werken, trok de kerkeraad zijn uitnodiging maar weer in.

Hoedemaker neemt nu het besluit het Congres dan maar helemaal niet meer te bezoeken. Op de morgen van 11 januari ontvangt hij echter van Kuiper een briefje met het verzoek om toch nog enkele prae-adviezen voor het Congres door te nemen. Dus begeeft hij zich alsnog naar het gebouw „Frascati”, waar het Congres gehouden wordt. Bij de ingang krijgt hij de ondertekeningsformule onder ogen, die aan iedere bezoeker wordt voorgelegd. Deze luidt als volgt: „Ondergetekende, lid der Ned. Herv. (Geref.) Kerk te... verklaart, dat hij de afwerping van het juk der Syn. Hiërarchie voor plichtmatig houdt voor een ieder, die het Koningschap van Jezus in Zijne Kerk wil eren”. Hierover raakt hij in een korte, felle discussie met Rutgers. Daarin

verwijt Hoedemaker ten overvloede de dolerenden, dat zij op deze wijze veel te individualistisch optraden, terwijl z.i. alleen kerkeraden het recht hadden om het juk der hiërarchie af te werpen.

Zonder Kuiper, die nog niet aanwezig was, verder gesproken te hebben, verlaat Hoedemaker het gebouw, waarbij hij gezegd moet hebben: „God ontferme zich over dit arme volk”. En daarmee is de breuk tussen Hoedemaker en de dolerende een feit.

Reformatie door reorganisatie

Het zou interessant zijn om na te gaan, hoe Hoedemaker na zijn definitieve breuk met de dolerenden zelf en verder vorm gegeven heeft aan zijn streven naar herstel van de vervallen Herv. Kerk. Zijn pogingen daartoe zijn uitgebreid beschreven in het boek van dhr. W. Balke, Gunning en Hoedemaker - Samen op weg ('s Gravenhage, 1985). Uit dit boek blijkt, hoe de ethische Gunning en de gereformeerde Hoedemaker elkaar hierbij een stuk nader zijn gekomen. Maar op hun gemeenschappelijke pogingen hebben zij maar weinig resultaat gezien.

Hoedemaker heeft geprobeerd verder te komen op de weg van reformatie door reorganisatie. Immers, pas in een gereorganiseerde Kerk zou de Gereformeerde belijdenis weer kunnen functioneren. In december '86 had hij in zijn rede te Sneek de wens uitgesproken om via een volkspetitionnement de Koning te verzoeken de Kerk van de opgelegde organisatie te verlossen. In '88 geeft hij de Classes in overweging de Synode te verzoeken een plan tot reorganisatie te ontwerpen.

Maar in welke richting denkt hij dan? Zijn biograaf Scheers merkt op: „We doen Hoedemaker echter zeker geen recht, wanneer we in zijn geschriften al te nauwkeurige aanduidingen zouden willen zoeken omtrent het 'hoe' der reorganisatie. Die zijn niet te vinden. En voorzover hij ze geeft, spreekt hij zichzelf op een andere plaats weer min of meer tegen”.¹⁾

Hoedemaker in Nijland

We laten dit verder rusten. Maar toch is het nog wel de moeite waard om te zien hoe Hoedemaker zelf optrad in een soortgelijk konflikt als er in Amsterdam was ontstaan.

Zoals in zijn levensschets al is vermeld, heeft Hoedemaker in 1887 zijn professoraat aan de V.U. neergelegd en hij keerde terug in de pastorie en wel in het Friese Nijland. Daar kreeg hij al gauw te maken met geestverwanten van Kuiper, die aan de kerkeraad het verzoek richtten om in de doleantie te gaan. De kerkeraad antwoordde toen, dat dit slechts kon geschieden ten koste van scheuring van de gemeente. Dit offer achtte men te groot.

Tegelijk schreef men echter aan de Synode, dat de gemeente van Nijland „niet langer wenschte geacht te worden vrijwillig tot onze organisatie mee te

JAAR- VERGADERING „OPBOUW”

De jaarvergadering van de Persvereniging „Opbouw” wordt gehouden op zaterdag 28 maart a.s. in de Jeruzalemkerk aan de Troosterlaan no. 65 te Utrecht.

In de morgenvergadering zal de heer C. Huizinga te Heerenveen spreken over het onderwerp **HET RECHT OM TE WONEN** (over de toekomst van onze kerken).

De vergadering, die voor ieder toegankelijk is, begint te 10.30 uur. De zaal is al open te 10.00 uur, zodat u eerst nog een kopje koffie kunt drinken.

Het Bestuur

werken, maar verlangde terug te keeren tot de Presbyteriale kerkorde”.⁴⁾

Vervolgens deed zich dezelfde attes tenkwestie voor als in Amsterdam. Enkele jongenlui vroegen een attest aan om bij de moderne predikanten van het naburige Bolsward belijdenis te kunnen doen. De kerkeraad weigerde dit attest af te geven. En mocht de openbare belijdenis desondanks plaats vinden, dan zouden de betrokkenen niet als leden van de gemeente van Nijland worden ingeschreven! De openbare belijdenis ging wel door. Maar men liet zich niet inschrijven. Men zou dit uit achting voor de persoon van Hoedemaker niet gedaan hebben, als we een mededeling van een dochter van Hoedemaker mogen geloven.

Wat zou er echter gebeurd zijn, als men erop had gestaan toch te worden ingeschreven? In zijn geschrift „De roeping der Gereformeerden in de Hervormde Kerk” uit 1888 schreef Hoedemaker, dat men geen duimbreed heeft af te wijken, wat ook de gevolgen mogen zijn. Dan kan zelfs afscheiding het laatste redmiddel zijn, maar „niet als uitleiding van de Kerk, niet als stichting van een nieuwe Kerk, veel minder van een nieuw genootschap, maar als een tijdelijk uitwonen van de historische Kerk opgevat, tot zelfbehoud en zolang eenige hoop bestaat, dat God zich nog zal ontfermen over de Kerk, die wij genoodzaakt waren, hetzij gedwongen, hetzij vrijwillig te verlaten”.⁵⁾

Je vraagt je dan wel af, hoeveel konflikten er in concreto zijn geweest in de verdere geschiedenis van de Herv. Kerk tot op vandaag, waarin in de geest van Hoedemaker een dergelijke afscheiding als laatste redmiddel is aangegrepen.

¹⁾ G. Ph. Scheers, Philippus Jacobus Hoedemaker, Wageningen, 1939, blz. 223.

²⁾ A. Janse, Uit de geschiedenis der Kerk, Enschede 1952, blz. 227.

³⁾ Scheers, a.w. blz. 219.

⁴⁾ J. Schokking e.a., Dr. Ph. J. Hoedemaker 1868-1908. Gedenkboek ter gelegenheid van zijn 40-jarige ambtsbediening, Leiden, 1908, blz. 141.

⁵⁾ Scheers, a.w. blz. 215.

Kernnieuws

Ned. Geref. Kerk van Langerak

Ds J. C. Schaeffer heeft bedankt voor het op hem uitgebrachte beroep.

Ned. Geref. Kerk van Apeldoorn

Ds F. van Deursen heeft het beroep naar Wezep aangenomen.

Ds J. C. Schaeffer uit Emmeloord heeft het beroep naar Apeldoorn aanvaard.

Op de zondagen 8 en 15 maart komt de gemeente samen in de Tabernakelkerk, Waalstraat 2. Aanvang van de diensten 10.00 en 18.30 uur.

Lijst van studenten met preekconsent

J. J. Arnold, Wittenstein 6, 7414 EV Deventer, 05700-43447.

F. H. Blokhuis, Westfranklandsestraat 75c, 3117 AK Schiedam.

A. Boshuizen, Stellingmolen 42, 3995 AV Houten, 03403-76580.

F. R. Bruintjes, Hoogstr. 78, 4141 BD Leerdam, 03451-19945.

W. van Dijk, Rembr. v. Rijnstraat 33, 3751 VH Bunschoten, 03499-83730.

B. J. Eikelboom, Doppestr. 195, 3752 JE Bunschoten, 03499-86310.

J. J. van Es, Leimuiderdijk 50, 1435 CS Rijsenhout, 02977-21002.

D. W. Fijan, Kriekengaarde 44, 3992 KK Houten, 03403-74479.

J. M. de Groot, Sinj. Semeijnstraat 10, 1183 LE Amstelveen, 020-436523.

C. P. Kleingeld, Loenhorst 49, 2402 LV Alphen a/d Rijn, 01720-33562.

J. M. Mudde, Pythagorasstr. 378, 7323 HV Apeldoorn, 055-667664.

H. van Winkelhof, Dreef 7, 5504 LA Veldhoven, 040-544993.

J. Winter, Gr. van Prinstererlaan 25, 2271 EM Voorburg, 070-861889.

G. J. Zwarts, Kromme Elleboog 33, 3012 VM Rotterdam, 010-4123145.

Op kamers in Utrecht

Je gaat voor een studie naar Utrecht? Je zoekt daarom een kamer? De Stichting Evangelische Huisvesting kan jou wellicht aan woonruimte helpen. Deze stichting gaat uit van de Ned. Geref. Kerk te

Utrecht. Zij stelt kamers beschikbaar voor mensen die voor hun opleiding in Utrecht gaan wonen. In het huis wat de stichting heeft gekocht is plaats voor een tiental bewoners. In dit huis woon je zelfstandig, maar niet alleen: je maakt deel uit van een christelijke woongemeenschap.

Een echtpaar vormt de hoofdbewoners van dit huis.

In principe worden de kamers in dit huis aangeboden voor de duur van 12 maanden. In deze periode word je geacht andere woonruimte gevonden te hebben. Bij dit zoeken is de stichting je zoveel als mogelijk behulpzaam.

Heb je inderesse? Vraag dan snel informatie of een aanmeldingsformulier aan bij: Secretariaat S.E.H., Kievitweide 11, 3993 DA Houten.

Namens de stichting,
A. J. van Winkelhoff

Postgiro 4413074 t.n.v. Penningmeester S.E.H. te Utrecht.

Open ontmoetingsdag V.O.V.

Op zaterdag 4 april 1987 houdt de Vereniging Ouders en Vrienden van homofiele broeders en zusters in de Chr. Geref. en Ned. Geref. kerken (V.O.V.) een open ontmoetingsdag.

De heer P. L. Los, zenuwarts, zal spreken over het thema „Eenzaamheid achter maskers”.

De bijeenkomst vindt plaats in de Chr. Geref. Kerk te Utrecht, Wittevrouwensingel 28. Aanvang 10.30 uur.

Opgave vooraf is niet noodzakelijk. Verdere inlichtingen telefonisch: 033-942640 of 948810; 05120-15968; 070-671345.

Bezinning op Zending binnen de Geref. Gezindte

Graag wordt u uitgenodigd voor een bijeenkomst in het kader van „Bezinning op Zending binnen de Gereformeerde Gezindte”.

Dr J. W. Maris hoopt deze keer de messiaanse verwachtingen die leven onder de volken van deze wereld te bezien in bijbels theologisch licht. Het is belangrijk dat we na een drietal excursies (Azië, Europa en Afrika) ons oor ook eens te luisteren leggen bij de Schrift.

Dr Maris is docent dogmatiek aan de Chr. Geref. Theologische Hogeschool te Apeldoorn. Het onderwerp is bij hem in goede handen.

Misschien denkt u dat het niveau waarop deze onderwerpen aan de orde komen wat aan de hoge kant is. Dat is echter niet de opzet van deze lezingen. Nodigt u anderen ook eens uit om deze bijeenkomsten te bezoeken.

Datum: 27 maart a.s. (De volgende bijeenkomst is D.V. 29 mei a.s.) Tijd: 11.30 uur: Plaats: Chr. Geref. Kerk, Wittevrouwensingel 28 te Utrecht.

De toegang is vrij, voor iedere belangstellende.

Uit breder kring

Reformatorische Bijbelschool te Zeist

Op vrijdag 20 maart a.s. organiseert de Reformatorische Bijbelschool te Zeist een 'Open Middag'. Mensen die zich op de mogelijkheden van een Bijbelschoolopleiding willen oriënteren worden harte-lijk uitgenodigd aanwezig te zijn.

De middag begint om 13.45 uur en eindigt ± 16.00 uur. Er zal gelegenheid zijn het gebouw (plus internaat) te bezichtigen; ook zal er uit een aantal korte proeflessen gekozen kunnen worden. Een aantal oud-studenten vertelt wat van hun ervaringen na het voltooien van hun studie. Er is gelegenheid bij enkele stafleden nadere informatie te verkrijgen.

Wie denkt te komen wordt verzocht even een bericht daarvan door te geven.

Reformatorische Bijbelschool, Krakelingweg 10, 3707 HV Zeist, tel. 03404-24166.

Zeilkamp Eindhoven

Heb je zin in een oergezellige, waanzinnig sportieve, spotgoedkope vakantie voor de komende zomer?

Dan is dit je kans, want van 18 juli t/m 1 aug. wordt weer het „Zeilkamp Eindhoven” georganiseerd voor mensen van 18 tot 25 jaar.

De ingrediënten van dit kamp in het Friese Terhorne zijn: veel zeilen, Bijbelstudie en andere gezellige activiteiten.

En de prijs . . . , die valt reuze mee: f 350,-.

Wil je meer informatie, of wil je je meteen opgeven, bel of schrijf dan met Mars Holwerda, Biesterweg 29, 5615 AE Eindhoven, tel. 040-124106.

— Ook ervaren schippers gezocht.

Enjoy a self-catering holiday in a Pine Lodge (max. 8) at Kingsdown Park near Dover. Heated pool, tennis, restaurant, beach for windsurfing. Contact Mrs Ripley, 25 Herschell Sq., Deal, Kent, CT14 7SU, England. Tel. 09-44-304-368123 or 374753.

Neem zelf een abonnement.

Opbouw
voor mij.

**U hoeft er niet
(volledig)
achter te staan
om er (toch) voor
te zijn.**

- ☐ kennismakingsnummers
- ☐ abonnement

Naam

Adres

Postcode en plaats

Sturen naar: Administratie Opbouw (zonder postzegel)
Antwoordnummer 38, 3940 ZD Leersum.